

5. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання. – К. : Олімпійська література, 2008. Т. 2. – 368 с.
6. Кузнецова О. Т. Оздоровчі технології у фізичному вихованні студентів : теорія, методика, практика : монографія. Рівне : Волин. Обереги, 2018. – 416 с.
7. Присяжнюк С. І. Фізичне виховання [текст] : навчальний посібник для студентів вузів. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 503 с.
8. Синиця С. В., Шестерова Л. В. Оздоровча аеробіка. Спортивно-педагогічне вдосконалення : навч. посіб. – Полтава : ПНПУ, 2010. – 244 с.
9. Griban G., Prontenko K., Zhamardiy V., Tkachenko P., Kruk M., Kostyuk Y., Zhukovskyi Y. Professional stages of a physical education teacher as determined using fitness technologies // Journal of Physical Education and Sport. 2018. 18 (2), P. 565–569.
10. Zhamardiy V.O., Donchenko V.I., Yemets A.V., Skrinnik Y.O. Physical development by means of fitness technologies as one of general aspects of student's health // Wiadomości Lekarskie. 2019. Tom LXXII, nr 5 cz II. P. 1074–1078.

Reference

1. Volovik N. I. (2010). "Fundamentals of health fitness", Kyiv, View. of the NPU named after M. P. Dragomanov, 240 p.
2. Hryban H. P. (2012). "Physical education of students of agrarian higher educational institutions : monograph". Zhytomyr, View of "Ruta". 514 p.
3. Davydov V. Yu., Shamardin A. I., Krasnova G. O. (2001). "New fitness systems (new directions, methods, equipment and equipment)", Volgograd : VRAFC, 140 p.
4. Zavydivska N. N. (2013). "Theoretical and methodical principles of fundamentalization of physical culture and health education of students in the process of health-saving learning: author's abstract. dis ... dr. ped. specialty sciences 13.00.02 "Theory and methods of teaching (physical culture, fundamentals of health)", Kyiv, 40 p.
5. Krusevich T. Yu. (2008). "Theory and methods of physical training". K. : Olympic literature, T. 2. 368 p.
6. Kuznietsova O. T. (2018). "Wellness technologies in physical education of students : theory, technique, practice : monograph". Rivne, 416 p.
7. Prisyazhnyuk S. I. (2008). "Physical education [text]: a textbook for university students", Kyiv: Center for educational literature, 503 p.
8. Sinitsya S. V., Shesterova L. V. (2010). "Ozdorovcha aeroobika. Sports pedagogical development : awn. posib.", Poltava : PNPU, 244 p.
9. Griban G., Prontenko K., Zhamardiy V., Tkachenko P., Kruk M., Kostyuk Y., Zhukovskyi Y. (2018). "Professional stages of a physical education teacher as determined using fitness technologies // Journal of Physical Education and Sport". P. 565–569.
10. Zhamardiy V.O., Donchenko V.I., Yemets A.V., Skrinnik Y.O. (2019). "Physical development by means of fitness technologies as one of general aspects of student's health // Wiadomości Lekarskie". Tom LXXII, nr 5 cz II. P. 1074–1078.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2019.12(120)19.12
УДК.796.81.056.263

Іванюта Н. В.
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут» імені Ігоря Сікорського

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗВО ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ ДО ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Принцип органічного зв'язку фізичного виховання з практикою трудової діяльності, з фізичним самовдосконаленням особистості найбільш повно і коректно втілюється у професійно-прикладній фізичній підготовці (ППФП). Слід зазначити, що цей принцип поширюється на всю соціальну систему фізичного виховання, а саме у ППФП знаходить своє специфічне вираження. Як своєрідний різновид фізичного виховання ППФП являє собою педагогічно спрямований процес забезпечення спеціалізованої фізичної підготовленості до обраної професійної діяльності. Інакше кажучи, це (у своїй концептуальній основі) процес навчання, котрий збагачує індивідуальний фонд професійно корисних рухових умінь і навичок, виховання фізичних та безпосередньо пов'язаних з ними здібностей (т.з. рухового інтелекту), від яких прямо або опосередковано залежить професійна дієздатність особистості.

У зв'язку з переходом України на Європейську систему освіти у ВНЗ технічного профілю поступово, а іноді й різко скорочується кількість навчальних годин на фізичне виховання, а іноді – до двох третин їх припадає на самостійні та факультативні заняття. Ця ситуація реорганізації системи освіти та умов майбутньої виробничої діяльності вказує на необхідність і нагальну потребу у формуванні мотивації до самостійного фізичного самовдосконалення студентів ВНЗ технічного профілю, підтримки організму у належній формі, що безумовно сприяє здійсненню ними у подальшому своєї професійної діяльності, своїх професійних обов'язків на значно вищому рівні.

Ключові слова: фізичне виховання, самовдосконалення, педагогічний процес, рухові уміння і навички.

Іванюта Н.В. Формирование мотивации студентов высших учебных заведений технического профиля к профессионально - прикладной физической подготовке Принцип органической связи физического воспитания с

практикою трудової діяльності, а також з фізичним самосовершенствованием людини найбільш повно і коректно проявляється в професійно – прикладній фізичній підготовці (ППФП). Необхідно відзначити, що цей принцип розповсюджується на всю соціальну систему фізичного виховання, а в ППФП знаходить своє специфічне вираження. Як своєобразна різновидність фізичного виховання ППФП являє собою педагогічно спрямований процес отримання спеціалізованої фізичної підготовленості до вибраної професійної діяльності. Це є (в своїй концептуальній основі) процес навчання, який поглиблює індивідуальний фонд професійно корисних рухових умінь і навичок, виховання фізичних і безпосередньо пов'язаних з ними здібностей (так званого рухового інтелекту), від яких прямо або опосередковано залежить професійна діяльність людини.

В зв'язі з переходом України на Європейську систему освіти в технічних вузах поступово, а іноді і різко зменшується кількість навчальних годин на фізичне виховання; буває, що до двох третин їх припадає на самостійні і факультативні заняття. Ця ситуація реорганізації системи освіти а також умов майбутньої виробничої діяльності свідчить про необхідність і про особливу потребу в формуванні мотивації до фізичного самосовершенствования студентів технічних вузів; підтримки організму в потрібній формі, що, звичайно, сприяє тому, що студенти в подальшому будуть виконувати свої професійні обов'язки на достатньо високому рівні.

Ключові слова: фізичне виховання, самосовершенствование, педагогічний процес, рухові вміння і навички.

Ivanyuta N. Formation of motivation of students of higher educational institutions of a technical profile for professionally-applied physical training The principle of organic connection of physical bringing up with a practice of labour activities as well as with physical improving a person is arisen the more complete and correctly at professional applied and physical preparing (PAPP). It is necessary to note that this principle widens on all social system of physical bringing up but at PAPP searches its specifical expression. As specifical variety of physical bringing up PAPP is pedagogical directed process of obtaining specialized physical preparing to chosen professional activities. That is this is (at its conceptual base) the process of learning which enriches individual reserve of professionally useful moving skills, an bringing up physical and other abilities (so – called moving intellect) from which at direct manner or vice versa professional activities of a person depends on.

Because of a transfer of Ukraine to European credit and modular system of education at technical higher educational establishments gradually but sometimes sharply an amount of learning hours is decreased for physical bringing up; time from time over half of these hours are self – educational lessons. Theoretical lessons should cover the following issues: a brief description of different types of work and a more detailed coverage of the psychophysiological features of the work of specialists trained in this faculty; dynamics of human performance in the process of work, with coverage of changes in the capacity of specialists of this profile

This situation of reorganization of educational system as well as conditions of future practice activities points to the necessity and to peculiar need at forming a motivation to physical self – improving technical students; supporting an organism at needed form and this promotes that students will fulfill their professional duties on higher level. Perspective tendencies of general social and scientific and technological progress do not release a person from the need to constantly improve their abilities for a particular type of activity, and their development, for natural reasons, is inseparable from the physical improvement of the individual.

Key words: physical bringing up, self – improving, pedagogical process, moving skills.

Мета дослідження Розкрити теоретико-методичні положення й основи закономірності професійної підготовки студентів технічних вузів.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної, науково-практичної та програмно-нормативної документації, а науково-методичної, а також методи обстеження, узагальнення, систематизації, аналогії та системного аналізу.

Результати дослідження. Перспективні тенденції загально-соціального та науково-технічного прогресу не звільняють людину від необхідності постійно вдосконалювати свої здібності щодо конкретного виду діяльності, а їх розвиток у силу природних причин невіддільний від фізичного вдосконалення індивіда.

Зараз ППФП студентів до високопродуктивної праці у різних сферах народного господарства здійснюється у ВНЗ країни за такими основними напрямками: 1) оволодіння прикладними вміннями і навичками, які є елементами окремих видів спорту; 2) акцентоване виховання окремих фізичних і спеціальних якостей, особливо необхідних для високопродуктивної праці у певній професії; 3) придбання прикладних знань (знань та вмінь застосування засобів фізичної культури і спорту у режимі праці та відпочинку з урахуванням мінливих умов праці, побуту та вікових особливостей та ін.)

Перший із сказаних напрямків пов'язаний із проблемою навчання рухам, другий – з вихованням фізичних (рухових) і спеціальних якостей, третій – з придбанням прикладних знань щодо використання засобів фізичної культури у режимі праці та відпочинку.

Як основні засоби ППФП використовують досить різноманітні форми фізичних вправ з числа тих, котрі вже склалися у базовому фізичному вихованні та спорті, а також вправи, перетворені та спеціально сконструйовані відповідно до особливостей конкретної професійної діяльності (спеціально- підготовчі).

У наш час визначилась низька форма ППФП у системі фізичного виховання, які можуть бути згруповані за таким принципом: навчальні заняття (обов'язкові та факультативні), самодіяльні заняття, фізичні вправи у режимі дня, масові оздоровчі, фізкультурні та спортивні заходи. Кожна з цих груп має одну або декілька форм реалізації ППФП, які можуть бути

вибірково використані або для всього контингенту студентів, або для його частини. ППФП студентів на навчальних заняттях проводиться у формі теоретичних і практичних занять. На теоретичному занятті (лекції) повинні бути висвітлені такі питання: коротка характеристика різних видів праці і більш детальним висвітлення психофізіологічних особливостей праці фахівців, які готуються на даному факультеті; динаміка працездатності людини у процесі праці, з висвітленням особливостей зміни працездатності фахівців даного профілю протягом робочого дня, тижня і року; вплив вікових та індивідуальних особливостей людини, географічних, кліматичних і гігієнічних умов праці на динаміку працездатності фахівця; використання засобів фізичної культури і спорту для підвищення і відновлення працездатності фахівців, з урахуванням умов, характеру та режиму їх праці та відпочинку; основні положення методики підбору фізичних вправ та видів спорту з метою боротьби з виробничим стомленням і задля профілактики професійних захворювань; вплив занять фізичною культурою і спортом на прискорення професійного навчання.

Друга половина занять присвячується питанням, які безпосередньо пов'язані з професійною діяльністю випускників даного факультету: характеристика умов праці та психофізіологічних навантажень фахівця у процесі праці, на різних робочих місцях; основні вимоги до фізичної та спеціальної прикладної підготовленості фахівця, що забезпечують високу і стійку продуктивність його праці; перелік основних професійно-прикладних навичок, необхідних фахівцю для забезпечення високої продуктивності та безпеки праці; використання засобів фізичної культури і спорту з метою підготовки (самопідготовки) до професійної діяльності; попередження професійних захворювань і травматизму, забезпечення активного відпочинку у вільний час.

Практична частина вправ, які використовуються у ППФП, представляють собою прикладні вправи. Такими правомірно вважати ті вправи, за допомогою яких виробляють рухові вміння та навички, що знаходять застосування у звичайних умовах професійної діяльності (часто при виконанні дій допоміжного характеру) чи у екстремальних умовах, ймовірних у ній. Природно, що особливе місце безпосередньо прикладні вправи займають у ППФП тоді, коли вони будуються стосовно до професійної діяльності, що включає у великому обсязі рухову активність у формі основних, необхідних у повсякденному житті рухових дій, коли ефективність професійної діяльності прямо залежить від розмаїття і налагодженості рухових навичок.

Заняття прикладними видами спорту під керівництвом викладачів-тренерів у спортивних секціях спортивного клубу ВНЗ, в оздоровчо-спортивному таборі, на навчальних практиках теж можуть стати у нагоді. Самостійні заняття фізичним вихованням та окремими видами спорту теж сприяють вихованню прикладних фізичних і спеціальних якостей, формуванню прикладних умінь і навичок у вільний час і протягом навчального року, на навчальних і виробничих практиках, у канікулярний час.

Для дослідження впливу ППФП на студентів ВНЗ технічного профілю пропонується задіяти тих, хто навчається на I – IV курсах, і тих, котрі за станом здоров'я зараховані до основної та підготовчої медичної групи. Краще психолого-педагогічне дослідження проводити у три етапи. На I етапі (перший курс) ставляться такі задачі: отримання первинної інформації (анкетування); отримання практичних показників із загальної фізичної підготовки (ЗФП) – контрольні нормативи та тести. На II етапі (другий та третій курси): психолого-педагогічне спостереження; надання теоретичного матеріалу; отримання показників із ЗФП та ігрових видів спорту. На III етапі (четвертий курс): отримання підсумкової інформації про рівень ППФП.

Зазвичай на лекціях з фізичного виховання студентів I курсу ознайомлюють з тими якостями, які забезпечують успішне опанування професійними навичками. Надається інформація про способи діагностики загальної та спеціальної підготовленості та методичні матеріали щодо її визначення та оцінки.

На практичних заняттях проводять тестування із загальної та спеціальної фізичної підготовленості, надають інформацію про зміст і методику складання індивідуальних програм самостійних занять. У позанавчальний час в університетах студентам пропонують на вибір секції для занять різними видами спорту.

Всім студентам необхідно надавати психологічну настанову щодо досягнення нормативного рівня розвитку загально-фізичних і професійно-прикладних фізичних якостей, які сприяють загальному безпечному рівню фізичного здоров'я і успішному опануванню професійними навичками, тобто доводять до їх відома мету, засоби і форми занять фізичними вправами, який руховий режим слід обрати для цього тощо.

Відмінними характеристиками за умов організації навчального процесу, на нашу думку, повинні бути: методичні рекомендації з тестування фізичної підготовленості і розрахунку індивідуальних нормативів; вміння студентами самостійно проводити розрахунок індивідуальних нормативів фізичного розвитку і фізичної підготовленості; виставлення проміжних оцінок за семестр; оцінювання за навчальний рік за прогресом досягнень з фізичної підготовки; написання рефератів, курсових робіт, проведення самостійних досліджень з методики розвитку фізичних якостей; самостійне складання студентами індивідуальної програми занять фізичними вправами.

Висновки.

1. Необхідність вдосконалення та запровадження ППФП у ВНЗ технічного профілю, а також у систему освіти в цілому та у сферу професійної праці визначається такими причинами та обставинами: час, витрачений на освоєння сучасних практичних професій, та досягнення професійної майстерності у них продовжують залежати від рівня функціональних можливостей організму, котрі мають природну основу, від міри розвитку фізичних здібностей індивіда, різноманітності та досконалості набутих індивідом рухових умінь та навичок.

2. У ППФП яскраво виражений цілісно акцентований вплив на розвиток рухових і тісно поєднаних з ними здібностей. Відповідно орієнтоване спортивне вдосконалення має прямий позитивний вплив на професійну діяльність, за умов, якщо предмет

спортивної спеціалізації має значну спільність із професійною діяльністю як за операційним складом дій, так і за характером здібностей, котрі виявляються. Саме це є визначальним при виборі професійно-прикладних видів спорту представниками тієї чи іншої професії. 3. Високої ефективності при вихованні професійно-прикладних фізичних якостей можна досягти за допомогою різноманітних засобів фізичного виховання і спорту. При цьому застосовуються у процесі ППФП спеціальні прикладні вправи – це ті самі звичайні фізичні вправи, але підібрані й організовані у повній відповідності з її завданнями.

4. У даний час ще не існує спеціальної класифікації фізичних вправ, орієнтованої на завдання ППФП фахівців різних професійних груп, тому у кожному окремому випадку ця проблема має вирішуватись самостійно. Однак при підборі засобів фізичного виховання з метою ППФП має сенс провести більш диференційовану класифікацію їх угруповань, що дозволить більш спрямовано і вибірково використовувати ці засоби у процесі фізичного виховання студентів. Такими групами засобів ППФП студентів ВНЗ технічного профілю можна вважати: прикладні фізичні вправи та окремі елементи з різних видів спорту; прикладні види спорту; оздоровчі сили природи та гігієнічні фактори; допоміжні засоби, що забезпечують раціоналізацію навчального процесу по розділу ППФП. 5. Покращення ефекту ППФП можливе за наявності принципового вирішення кількох задач: створення професіограми згідно з вимогами сучасного науково-технічного прогресу, екології, а також середньостатистичного стану здоров'я тощо; розробки стандартів для контролю психофізичного стану абітурієнтів з метою визначення функціонального стану їх організму; розробки змісту і структури ППФП згідно з існуючими програмами та розробками з предмету «Фізичне виховання» тієї чи іншої спеціальності; створення системи психофізичного відбору абітурієнтів з урахуванням вимог сучасності для підвищення якості професійної придатності абітурієнтів і підготовки майбутніх спеціалістів. Проблема нормативних критеріїв ППФП поки що вирішена лише частково і переважно у першому наближенні, що пояснюється як множинністю наявних професій та їх динамічним оновленням, так і недостатньо масованим розгортанням відповідних досліджень, хоча деякі орієнтовані нормативи вже включені до діючих офіційних програм ППФП. 6. При розробці відповідних педагогічних умов навчального процесу фізичного виховання з урахуванням формування мотивації досягнення можливим є не тільки підвищення загального рівня фізичного здоров'я, але й рівня ППФП, яка сприяє успішному опануванню професійною діяльністю. 7. Використані та наповнені відповідним змістом навчальні та позанавчальні форми занять з фізичного виховання, такі, як лекційні, методичні, практичні, секційні, спортивно-масові, стали інформаційною базою і умовами для розвитку і реалізації фізичних і психофізіологічних можливостей студентів.

8. Самоконтроль є стимулюючим фактором активності використання студентами організованих і самостійних занять фізичними вправами.

Література

1. Батрашів А. В., Алексеева И. Ю., Майорова Е. В. Диагностика социально важных качеств / А. В. Батрашів, И. Ю. Алексеева, Е. В. Майорова – СПб.: Питер, 2007. – С. 8 – 16, 44 – 50.
2. Ежков В. С. ППФП студентов машиностроительных специальностей / Автореф. дисс... канд. пед. наук – М., 2003 – 23 с.
3. Кабачков В. А., Полиевский С. А. Профессиональная физическая культура в системе непрерывного образования молодежи / В. А. Кабачков, С. А. Полиевский, А. Э. – М.: 2010 – 294 с.
4. Полухин Ю. В. Основні положення цілеспрямованого розвитку особистості фахівців в системі професійно – прикладної фізичної підготовки // Теорія і практика фізичного виховання. Наук. метод. журнал Донецьк - № 1 / 2012 – с. 346 – 353.

Referens

1. Batrashov A., Alekseeva I., Maiorova E. (2007) Diagnostika sozial'no vazhnykh kachestv / A. V. Batrashov, I. Yu. Alekseeva, E. V. Mairova – SPb.: Piter, – s. 8 – 16, 44 – 50.
2. Ezhkov V. (2003) PFPF studentov mashinostroitel'nykh spezial'nostei / Avtoref. diss... kand. ped. nauk – M., – 23 s.
3. Kabachkov V., Polievskii S., Burov A. (2010) Professional'naya fisicheskaya kul'tura v sisteme nepreryvnogo obrazovania molodezhi / V. A. Kabachkov, S. A. Polievskii, A. E. Burov – M.: – 294 s.
4. Polukhin Y. (2012) Osnovni polozhennya zilespryamovanogo rozvytku osobystosti fakhivziv v systemi profesiino – prykladnoi fisychnoi pidgotovky // Teoria i praktyka fisychnogo vykhovannya. Nauk. metod. zhurnal Donez'k - № 1 – s. 346 – 353.

DOI 10.31392/NPU-nc.series.15.2019.12(120)19.13
УДК 378.14:[378.22:615.8](481)

Копочинська Ю. В.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент, доцент кафедри біобезпеки і здоров'я людини
Національного технічного університету України
"Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", м. Київ

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ БАКАЛАВРА В НОРВЕГІЇ

У статті розкриті особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії за освітнім ступенем бакалавра в Норвегії, надана інформація про заклади вищої освіти та тривалість навчання на першому бакалаврському рівні, організаційну та наукову діяльність студентів, наведено різницю між практичною професійною практикою та теоретичною підготовкою, орієнтованою, головним чином, на розвиток навичок самостійної пошукової роботи у галузі теорії і практики за обраним фахом.

У Норвегії фізичні терапевти є провідними фахівцями сфери зміцнення здоров'я та фізичної активності у галузі